

DEBRECZEN

POLITIKAI, TÁRSADALMI és KOZGAZDÁSZATI HIRLAP.

A debreczeni és vidéki függetlenségi párt közlönye.

Megjelen naponként, péntek és vasárnap kivételével.

Előfizetési árak: Helyben és postán küldve. Egy évre . . . 10 frt-kr. Fél évre . . . 5 — 50. Negyed évre . . . 2 — 50.

Egyes szám 5 kr. A lap szellemi részét illető minden közlemény: Nagy-hatvan-utca, 1504. szám, Dusovszky haz. — a szerkesztőségbe bér-mutató küldendő.

Előfizetési helyben: TELEGYDI K. LAJOS és IFJ. OSÁTHY KÁROLY könyv-kereskedésben és a kiadólva-talban KITTASI IMRE könyv-nyomdájában a postahivatalok utján.

Hirdetési díj: Négy hasábolj perit sorért 5 kr. Nagyobb terjedelmű a többeszer hirdetések alk. szerint a le gyelebb árért. résznek fel. Bélyegdíj minden külön beiktatásért 30 kr.

„Nyitár” ben megjelenő közlemény minden perit sora 30 kr. Hirdetéseket felvételnek a kiadó hivatalban, KUTAST I. könyv-nyomdájában, valamint ZICHÉRI MAN H. köv. irodájában is. Név nélkül vagy bérmentesen ill. beklíndított levelek nem vételnek figyelembe.

Kéziratok vissza nem adatnak.

Államellenes törekvések.

Budapestben most tartotta meg a magyarországi evangélikusok konventje évi közgyűlést, mely egy rég ismert bajnak minden tüneteit ismét a felszínre vetette.

Egy Szalva Károly nevű tanítóról volt szó, kit Czékusz István ev. püspök azért függesztett fel állásától, mivel egy kiadott tót naptárban a lehető legpiszkosabb módon gyalázta mindazt, a mi magyar s dicsőítette mindazt, a mi tót. — Szalva felfolyamodással élt s így került az ügy a konvent elé. A magyar érzelmi konvent tagok egyhangulag elítélték a hazaellenes tót tanítót, míg a tót érzelmeik egész hévvel keltek védelemre.

Ez az eset nem áll egyedül. Pozsony, Turóc, Trencsén, Árva-megyék tömve vannak tót apostolokkal, kik nyíltan hirdetik a pánszlávizmust. Főleg Turócban folyik nagyban az agitáció. Csak nem rég nyílt meg Turóc-Szentmártonban a női iparkialitás, mely csak ürügy volt arra, hogy az országban szétszórt tót apostolokat összehangolják, ott közös akciókat szerveznek, lázítanak, izgassanak s nyíltan hirdessék, hogy a magyarság az ő ellenségük s ők Csehország felé szítanak.

Ha már nyíltan, asztal felett, az ünnepélyes megnyitók alkalmával merészkedtek oly hangon nyilatkozni a magyarságról s a magyar államszéméről, mely már a kriminálítással határos, akkor az ott megtartott titkos ülésen valóságos forradalmi terveket főzhettek.

A pánszlávok mozgolódása kezd unalmasabbá válni s a magyar kormányhoz ezzel szemben erősebb rendszabályokhoz kellene nyulnia. Nincs állam a földkerekségen, mely eltűrné az ily hazaellenes agitációkat. Bámulatos türelmű nép vagyunk s úgy látszik, hogy ez okozza a hírhedt pánszlávok elbizakodottságát. Egyre és egyre szemtelenebbek és sértetőbbek. Eleinte csak titokban csinálták a tót propagandát, ma már nyíltan hirdetik a harcot, minden ellen, a mi magyar. Nem csinálnak belőle titkot, hogy nem szeretik a magyarokat s Magyarországot tulajdonuknak tekintik, melyet Árpád elfoglalt nagy őstől: a bocskoros Szvatopluktól.

Németországban vagy Oroszországban egészen másként bánnak el az ilyen atyafiakkal. Egy kis porosz rendszabály nem ártana. — Azt mondják a tótok, hogy mi elnyomjuk őket; menjenek csak ki Oroszországba, a hova amugy is vonzódnak s majd meglátják, mit tesznek ott az oly szláv néppel, a mely nem akar orosz lenni. Menjének ki Poroszországba, nézzenek szét Posenben s ha látják ott és Oroszországban a lengyelek elnyomatását, akkor panaszkodjanak magyar zsarnokságról. Nézzék mit tesz Bismarck. Kisajátítja a lengyel nemesség birtokait, számúzi őket, mert az intelligens osztály legjobban ragaszkodik nemzetiségéhez. Alig egy hete olvastuk a németországi lapokban, hogy a német kormány eltiltotta Porosz-Lengyelországban a lengyel nyelv tanítását. Minden németül folyik, mert Bismarck azt akarja, hogy minden ember, a ki Németországban lakik, német legyen ne csak érzületére, de nyelvére is. Nézzék meg csak, mit tesz ott a kormány azzal a lengyellel, a ki elég vakmerő az elnémetesítő törekvések ellen még csak szólni is.

De a mi tót atyáinkat nem látnak tul az orrukánál. Panaszkodnak elnyomatásról, mikor nem bántja őket senki. Nyelvüket művelhetik, csinálhatnak maguknak irodalmat, csupán azt az egyet kötik ki, hogy az állam ellen ne agitáljanak. Ez nekik, úgy látszik, nem elég, nekik egész

Magyarország, talán az egész világ kell. — És ez a fanatikus nép leginkább az evangélikus papság körében van nagy számmal.

Az evangélikusok konventje méltóan cselekedett, a midőn azt a magyarfó tót tanítót állásától felfüggesztette. — De az egyeseket elítélni még nem elég. Fel kell venni a támadó szerepét s azokat az államellenes fanatikusokat ki kell tűzni fészkeikből. Több gondot, több éberséget kellene reájuk fordítani s a hol a veszedelmes tünet felüli fejét, radikális gyógyszerrel nyomban kiirtani. Mert már csordultig felt a pohár!

Belföldi hírek Köz-művelődési pótadó. Szathmármegye őszi közgyűlése a Széchenyi-társulat részére az egy százelekes pótadót egyhangú lelkesedéssel meg szavazta. — A somogyi levél közlétele véségének Kaposvárot már nyomában vannak. A levél megjelenése óta tarthatatlannak hiszik Tallián főispán állását — Uj szerb lap A szerb nemzetiségű magyar orsz képviselő Budapestben napi lapot alapítanak. — Választási mozgalmak. Vas megyében legközelebb két választókerületben lesz új képviselő-választás és pedig: a sárvári kerületben az elhunyt Barthodeiszky István, s a szent-gothárdi kerületben a viszszalépi Helfy Ignác helyett, ki a szegedi kerület mandátumát fogja megtartani. — A közös miniszter konferencia ákon tárgyalt költségvetés a múlt évhez képest nem fog lényeges emelkedést mutatni. A mi az ismétlő összevet beszérséhez a jövő évre szükségelt összeget illeti, az még nincs véglegesen megállapítva, de körülbelül 10—12 millióra fog rugni — Magyarok Krakóbán. A miskolci kereskedelmi kamara által kezdeményezett kirándulás tagjai — mintegy 150-en — Krakóba érkeztek. E kirándulókat is mindenütt a legszívesebben fogadták. — A képviselőház vedoró bizottsága a következőleg alakult meg: elnök Horváth Gyula, jegyző Münnich Aurél, a közigazgatási bizottság: elnök Tisza Lajos gr., jegyző Latkóczy János; a közgazdasági bizottság: elnök Falk Miksa, jegyző Emich Gusztáv; a választélfelirati bizottság: elnök Tisza Lajos gr. jegyző Falk Miksa; az összerfetherlenségi bizottság: elnök Csáky László gr., jegyző Urányi Imre. — Az új ország-ház A területre vézve kolosszális kiterjedésű, alapozási munkálatok az új országháznál annyira előrehaladtak, hogy rövid idő múlva be lesznek fejezve. — Az alapozási munkálatok vagy negyedmillió frrtal többre kerültek mint előirányozva voltak és a mi botrányos, az anyag és munkaerő egyrésze külföldről szereztek be!!! — Fiume Deákknak. Fiumében mozgalom idült meg, hogy halottnak napján egy nagy küldöttséget meneszenek Budapestre, mely koszorút tegyen a Deák Ferencz sírjára. — A képviselőház harmadik bíraló bizottsága elhatároztta, hogy Isák Dezső választási jegyzőkönyvét f. hó 13-án. Széchenyi Pál grófét f. hó 15-én veszi tárgyalás alá.

Országgyűlés. A képviselőház szombaton déli 12 órakor Péchy Tamás elnökle alatt tartott ülésében az elnök benutatta Andrassy Tivadar gr. Zemplénmegye töketerébési választókerületében megválasztott képviselőleület, mely az igazoló bizottsághoz utasította. Bornemissza Adám, a pancsova-kubini ármentesítő társulat ügyeinek rendezésére kiküldött miniszteri biztos működése egy évre meghosszabbítván, a háztól távozását engedélyt nyert. Bejelentetik, hogy a 7 ik bíraló bizottság elnökéül Radocza Jánost, jegyzőül Kajuch Józselet választotta; előterjesztetik továbbá az osztályok és bizottságok megalakulása. Lampefeld Áron nyugdíjfelvételére iránti kérvénye a bizottsághoz utasították.

A pótválasztásokra nézve idestova megindulnak már a mozgalmak; mert már tudva van, hogy a ket helyen megválasztottak melyikről fognak lemondani, s hogy a megválasztott kerületekben kik fognak fellepni Igy Baross a pozsonyi mandátumról mond le s ott aligha nem Prileszky lép fel. Wekerle a nagybányáról s ott Beniczky államtitkár lesz a jelölt. Kemény Gábor helyén Magyar-Igenben báró Kemény Géza lép fel. Helfy Szentgothárdról mond le s ott a függetlenségi párt részéről Olaj Szilárd lesz a jelölt. Másrésztől vagy Rohrer Viktor, ki a múlt választáson is küzdött, vagy Szilágyi Dezső. Ugron Gábor az oklándi mandátumot teszi le, s itt vagy Bartha Miklós vagy Eneydi Lukács fog megválasztani, mert ez paktumos kerület. Komjáthy Béla Karczagról

köszön le s itt ismét Bartháról vagy Eneydiről lesz szó. Győry Elek a szoboszlói mandátumot teszi le s itt Polónyi fog küzdeni Nagy Jenő vel. Választás lesz még Tapolezán, honnan Vadnay Andor mond le s hol még nincs jelölt, de hol a kormánypart is fog jelöltet állítani; továbbá Sárváron (Vas megyében) mely Barthodeiszky öngyilkossága folytán üresedett meg. Itt a függetlenségi párt részéről újból Tulok Benő szándékszik fellepni.

A függ. és 48-as part 21-es felirati bizottságának tagjai a következők: Irányi Dániel, Helfy Ignác, Thaly Kálmán, Törs Kálmán, Eötvös Károly, Hevessy Benedek, Kossa Dezső, Gulácsi Gyula, Liptai Károly, Lukács Gyula, Kürthy Sándor, Hajóssy Ottó, Uray Imre, Lits Gyula, Szadovszky József, Beniczky Árpád, Konkoly József, Vetséy Endre, Petrich Ferencz, Jeszenszky Sándor báró, Farkas Imre.

A közmüvelődési kongresszus elő-ertekezlete szombaton d. u. tartott meg Budapestben, a főváros tanács-terében. Az előertekezletnek elnökevénye egyhangulag Gerlóczy Károly, alelnökévé pedig Békey Imre választott meg. Az értekezlet lefolyása — sajnos — igen zajos volt. Heves vita folyt a teremben négy óratól nyolcz óráig, sokan kedvüket vesztve távoztak, mielőtt az ülés véget ért.

Paris, okt. 8. A tengerészeti miniszterium megerősíti, hogy Courbet nevű pánzelhajót és d'Estrees nevű cirkáló hajót elindította Marokkóba. Mint Romából jeleutik, Olaszország szintén két hadihajót küldött oda. Az angol kormány egy pánzelhajót és több jelző gőzöst rendelt Gibraltárba.

Külföldi hírek. Kóburg Ferdinánd hercegről a Petersburger Zeitung azon irányzatot hirt közli, hogy Kóburg herceg már 1884-ben Sándor fejedelemnek Pétervárról való első kellemetlenségei alkalmával azzal a gondolattal járt, hogy ő lesz utóda a bolgár trónon s akkor a legszenvedélyesebb ösolyt játszotta. — A marokkói szultán mérgezés folytán meghalt. Ennek következtében Marokkó két szomszédja: Spanyolország és Franciaország csapatokat von össze a határon, s híhető, hogy alkalomadtán a marokkói terület egy részét megfogják szállani — Nagy botrányt jeleznek Párisból Caffarel tábornokot, a hadügyminiszterium egyik elsőrangú tisztviselőjét elfogták s haditörvényszék elé állították. A vándort vásárt csapott rendjelekkel s más kintűtetésekkel, minden d'Andlau szenátor volt segélyere. Azzal is gyanusítják, hogy katonai titkokat árult el Németországnak. — Vilmos császár és a czár. Egyik német lap azt a hirt közli, hogy a két császár találkozás azért maradt el, mert a czár előtt okmányok feküdtek, melyek Németországnak a bolgár kérdésben való magatartására vonatkoznak — A német francia vizsály. A német kormány nevében a német nagykövet 50,000 márkát adott át Flourens külügyének, kárpótlásul a határesemények áldozatainak.

KARCZOLATOK. (A somogyi levél. — Cognac gy r és Beniczky Bajza Lenke — Mégis igazolta! — A 8-ik jegyző. — Hogy emelkedik?)

Tisza Kálmán késedelmezik a somogyi főispán leveleire adandó válasszal. Mondják azért, mert a „levél-tolvajt” nyomozzák, hogy aztán megbüntessék

Lapozgattam a büntető-törvény könyvben, de nem találtam egyetlen egy paragrafut sem oly embernek a megbüntetésére, a ki valami g a s s á g o t felfedez, vagy egy bűn jelet kézhez szolgáltat. Ilyen embereket nem büntetni szokás, hanem inkább jutalom b a n r e s z e s i t e n i!

Ily gaztett követtetett el a kaposvári mandátummal, ily bűnjel a Tallián és a kormány turpisságát kimutató levél. Ne kúrtassák a tolvajt, hanem Széchenyi mondjon le, Tallián — ha már Tallián menjen kúcsébernek és árujón lyukas mandátumok helyett — lyukas mogyorót! Ti za pedig ne azzal foglalkozzok, hogy ki lopta el az „E-s” ben közlött levelet, de piruljon el, valahányszor a fizetett lapok „a nemzet köz bizalmának” tulajdonitják a nagy parlamenti többséget.

A melyet különben mindenütt egy szerettek meg a főispánok, mint Somogyban.

Az se rossz, hogy a menesztendő Keglevics intendans helyére Beniczky államtitkár lenne intendans a cognac gyáros Keglevics helyett

Ennek legalább a felelőse okos asszony. Beniczky Bajza Lenke mindenkor fölér egy — cognac gyárral. Keglevics úgy dolgozott, mintha mindig a maga cognac-jától lett volna ittas, Beniczky Ferencz legfeljebb a felelőségétől lézen ittas

A nyereségünk tehát kétségtelen. Csak egy bökkenő van. Az hogy e cognac-gyárban rossz drámák nem készülnek, Beniczky Bajza Lenkének — igen!

Ugy hírlik, hogy Tisza még is igazoltatja Széchenyi Pál grófot, a puzsi minisztert.

Akkor aztán elmondhatja jó Péchy Tamás házelnök, a mit az ifj. Du mas „Idegen nő”-jében mond a herceznő, a ki férje egy kétes hírnő elfogadására kényszerít:

— „Nyissátok ki a kapukat! Most már mindenki bejöhet!”

Az országgyűlési jegyzői állásokból egyet rendezen a mérsékelt ellenzéknek engednek át. Dupla napdíj: 10 frt jár vele, így hát k a p ó s állás.

Miután azonban a sápra leső mamelokok száma is megsaporodott, Tisza egy új, h e t e d i k jegyzői állást szerveztetett meg és ezt töltötték be a mérsékelt ellenzék Balogh Gézával.

Imé, a t a k a r é k o s országgyűlés főlősleges pazarlással kezdi meg a munkásságát.

A mérsékelt ellenzék pedig beáll bűn társnak.

Nem veszik észre, hogy ott van minden ülésen még egy nyolczadik jegyző, a ki mind följegyzi a parlamenti bűnököt? A t e l k i i s m e r e t!

A románok Albrecht főherceg útján akartak a királyhoz bejutatni, egy a magyarok ellen panaszokdó folyamodványt. Most meg a horvátok hajtottak keresztül a z á g r á b b i községtanácsban, egy ülésen szintén a királyhoz intézett s a magyar fennuralom ellen irányzott panasz-feliratot. Igaz, hogy az akkor távol volt polgármester a határozatot később megsemmisítette.

Fiume pedig köszöni Baross és a magyar barátságát, de nem kér belőle.

Summa-summarum: Tisza Kálmán legfőbb érdeme, hogy kormányzása alatt a magyar állam-és me és tekintélye, külföldön és belföldön — szemlélatomást emelkedik.

Gili Balázs

Országos vásár.

Debreczen, okt. 10

(X) A debreczeni országos u. n. szent-mihályi vásár, mely most folyamatosan van meg, szintén csak azt mutatja, mit közelebbi elődei, hogy a debreczeni orsz. vásárok jelentősége immár nem csak sokat vesztett, de ma — holnap azon fontossággal sem fognak birni, mint birnak például a sokkal kisebb vidéki városokban tartatni szokott országos vásárok

A személy forgalom, leszámítva a vásárvasárnapot — melyen az idő is kedvező lévén, a vásártér mégis kissé benepesült — sokkal kisebb volt, mint az előző évi ölt ber havi vásár alkalmával. Az idegen kereskedők panasza általános, jelentékeny költségek is alig térült meg, noha az őszi vásártól mindig többet remélnek, mint a nyári vásárok eredményétől. A sátrakban alig fordult meg egy-két vevő, s a kínálat nagyságával a kereslet minden egyéb árucikkkel aránylag elenyésző csekély volt.

Terményekben például az üzletkedő igen lanyha volt, amár az utóbbi napokban az e tekintetben tapasztalt csekély áremelkedés tömegesebb kötésekre nyújtott kilátást.

Az áratok következőkben jegyezhetjük fel: Tisza buza közép ára 6 frt, kétszeres 5 frt, rozs 4 frt 30 kr, árpa 4 frt 40 kr, köles (ő) 5 frt 65 kr, zab 4 frt 30 kr, köles 4 frt 75 kr, burgonya 1 zsák 1 frt 20 kr, valamennyi közt a lóvásár ígérkezik tőrhetőnek. egyéb lábas jószág sz. atlanul csekély mérvben vásároltatott. — Valamivel nagyobb élénkség mutatkozott a bórvasárban.

A gyümölcs piac ellenben állandó élénk képet nyújtott Gyümölcsfélék, különböző nevekben, óriási mennyiségben hoztak, különösen a dió és szilva, de dacára annak, az árak itt jelentékenyen magasak voltak, a fogyasztó közönség a gyümölcsöt mégis nagy mennyiségben vette, főleg a diót, mely nagy mérvben exportáltak innen minden őszi vásár alkalmával. A diónak vékaja átlagos árban 1 frt 50 kr-ával kelt. Burgonya alig volt látható, miből következtetni lehet, hogy e cikkben az idén szűkölködni fogunk. Egyéb félék-félék a rendszerint szintén magasabb árakért kelttek el, egy liter kása 9 kr., egy liter szepességi borsó 17 kr., egy liter lencse 21 kr., egy liter fehér paszuly 8-9 kr.

Általában azt mondhatjuk ezen országos vásárokról, hogy az nem volt kielégítő. A személyforgalom és a vásárlási kedv, mint fentebb már jeleztük, sokkal alább szállt, mint remélni lehetett, s mint az a hajdani híres debreczeni országos vásárok alkalmával tapasztalható volt.

A sertés és baromvásár ma és holnap tartatik. Ennek eredménye a termelő és fogyasztó-közönségre nézve ma még nem tudható: annyit azonban ezen első nap után is már konstataálhattunk, hogy az edigi rendes áraknál jelentékenyebb emelkedés nem lesz, mint hogy bent a városban úgy a sertés-matya, mint a juh-hus ára egészen az mint egy héttel az előtt. Ugyanis a szalonna (száz kilogr.) 64 frt 80 kr.; egy kiló pedig 68 kr. Disznó-hus (száz klg.) 44-46 frt., egy klg. 52 kr. marhahús átlag 44 kr. juh-hus 32 kr.

A takarmány megértette árat. Az ár kilogrammban első rendű széna 20 frt 50 kr., II-od rendű 2 frt 20 kr.

Ezekben adtuk általános szemlényt az országos vásárokról felmentjük még, hogy a városi kereskedők a piac rendezésének sajnos következményeit nagyon is megéreztek.

HELYI HIREK.

Egy tanár levele.

Mátrai Lajos úr, a ki tanár a h. róm. kath. algymnáziumnál s a kit — saját kérelmére — a helybeli sajtó jóakaratu reklámokkal fogadott, nem régen verset küldött be hozzánk. Miután a vers más uton való megjelése nem lehetősége fenn nem foroghat, e helyen közöljük így hangzik:

Ószkor.

(Ez időre) Némán állok az erdőben, Ugy nézem a sárga lombot, Sárga lombot hulló levél, A költöző vad galambot.

Mentek... mentek szebb hazába, Mért nem visztek engem is el. Vagy ha nem, hát mért nem hullok Én is le a falevéllel.

Mátrai Lajos.

E verse vonatkozólag — szerkesztői jogunkkal élve — folyó évi 184-ik számunkban ázentük e lap „Szerkesztői posta” cz. rovatában, a következőket:

Ószkor. (Ez időre) Mily régi téma ez már: vágy, együtt költözni a távozó madárral; Vagy ha nem — hát mért nem hullok Én is le a falevéllel!

Ezen kiméletes és név megnevezése nélkül kiadott üzenetre a tanár ur egy szept

A „DEBRECZEN” TÁRCZAJA.

Tuczat-poéták.

Szél — ne susogj, Ne hullj jalevél! Csillag, ne ragyogj, Kis hab... ne izélj!

Virágcsa, te bujj, Holdfény — menekülj, Éj vése — ne dulj, Napfénye — kihülj!

Mind szép, úgy e bár, Hegy-völgy s a menyég? De csunya ma már, Ha versbe szedék!

Csitt jecske, zenér! Jö, — hallani már — Uj gondolatér! A — fűzfa dalár!

Gáspár Imre.

A kosár.

— Regény. —

Irtá: V. Csill Karolina.

— Aluszik?! — kérdé új rettegéssel az anya. Már nemsokára felébred, méltóztassanak e terembe lépni, csak tegnap délelőn fordult jobbra ő nagysága állapota... fiam ügyes orvos... Méltóztassanak helyet foglalni, majd én betekintek, csak egészen nyugodtan asszonyom és akkor minden jól megy; meg nagyon gyenge, de túl a veszélyen!

23-án kelt, de a f. szerkesztőhöz csak is tegnapelőtt jutott goromba levelet irt, a melyet szintén közlünk. Így szól:

T. Szerkesztő ur!

Olvastam „Ószkor” című versemre irt „Szerk. üzenetét”. Hogy az olyan meg amolyan régi téma, stb., ezt ön, mint szerkesztő mondhatja, írhatja, de azzal dobálódzani, hogy: „a ki könyveket irt” stb. nagy gorombaság öntől! Ez nem szerk. üzenetbe tartozik, ez személyeskedés! Én pedig még különb embe- rektől sem szoktam ilyen gorombaságokat kapni! Ha az ur épen sértegetni akar, kérem, keressen mást. én erre nem vagyok alkalmas! Most megmondom önnek eme személyes kérdésben véleményemet, aztán ellehet ön, a nélkül, hogy tudnám: van-e a világon. Különb: én is tudom, mit dok ki a kezemből s azért, hogy e tekintetben is elégtételt szolgál- tassak magamnak, felküdtem e verset egy szépirodalmi lapnak, s ön kritikai csallhatatlanságáról mihamarább meggyőződhetik.

Debreczen, 1887. Szept. 23.

Illő tisztelettel:

Mátray Lajos.

Mind ezt pedig minden további megjegyzés nélkül hozván a nyilvánosság fóruma elé, az egész ügyet (a verset is) az intelligens, művelt közönség ítélete alá bocsátjuk.

* Színház A „Czigánybáró” tavaly is bravour-előadását képezte a színházlatnak és az — a csekély szerepváltoztatásokkal — tegnapelőtt is a legelvezetesebb színházi estek közé tartozott. Mindenesetre Halmainét, a mi szeretetreméltó és szép hangu primadonnáinkat illeti az oroszlanrészt, a kinek Szaffi határozottan kitünő szerepe. Meglátszott rajta, hogy ezen este a döntő ütközetre készül — győzni akar. Az első felvonásbeli nagy ária mesterien sikerült, a csabtanácsban volt valami démonias, ingerlő és minden számban hódított kedvessé- gével, és szédítő magaslatoig felszálló szép hangjával. Ez idény folyamában még nem lát- tuk annyira elragadtatva a közönséget, mint tegnapelőtt, a midőn a tapsnak és tetszésnek valóságos vége hossza nem volt — Halmainé mellett leginkább kijutott ebből Valentin- nak, a mi derek tenoristánkunk, kinek Bariukai egészen „a hangjában fekszik,” s egyes enek- számokban (legkivált a belépő áriában) ő is exzellált; erőlyes játékaival pedig teljesen kárpótol prózájért, melyet néha jóformán csak elhadar. Sikerültebb számok voltak ez este a kincs-keringő, a golya dal, a legtöbb kar sat. Loesarekné (Czipra), Ellinger Ilona (Ar- zéna), Rónaszéki (Carnero), Hadai (Gábor diák) épp oly jók voltak, mint tavaly; Dobó tőle telhetőleg igyekezett Zsupánt megjárni. Új szereplők voltak Ábrányi Mari (Mirabella) és Bónis, ki már is ien hasznáható tagnak bizonyult, mert — drámai szereplése után — tegnap Ottokár szerepében igen csinos és rokonszenves hangot mutatott be. Ének-karok, zenekar és rendezés jók voltak.

* Margó Czélia tegnap este népszimnű- ben mutatta be magát Szilaj Katát énekelte a Lukácsi „Veres hajú” cz. népszimnűvében. A „Veres hajú” Szilaj jKatája éppen az a szerep, mely ugyancsak próbára teszi a színésznőt!

— Kérem nagysád, legyen erős; ne sirjon, mert a betegnek az ingerlésére van! — biztatta a báró.

Az ajtó felnyit. intett az öreg asszony ság; Tóhalminé tántorogva lépett be, a báró fére vonult a másik szobába, — hallani és várni akart.

Jenő hófehér volt, ott feküdt a vánkoso- kon, kezét keblén fonva keresztül, a falcn függő órára nézett.

— Itt van valaki, ki önt látni óhajtja Tóhalmi ur! — mondta lassan az öreg nő.

Jenő csendesen arra fordítá báyadt fejét, meglátta anyját, egy pár ragyogó könny- csepp gördült végig beesett arcán. „Anyám!” suttogá; felemelte karjait, melyek visszarogy- tak keblére; „eljöttél!”

Tóhalminé zokogva borult az ágyra és nyögte: „Fiam, fiam, Jenőm, Jenőm! Oh de elvál- tottál gye mekem!”

— Ne sirjon, anyám — suttogá — már jobban vagyok! Csak hogy itt van!

— Régen irtunk volna nagysádnak, de Tóhalmi urat félholtan hozták ide, fiam két- kedve, de nagy szorgalommal fogott gyógyítá- sához; a többi lemondott már!

— Édes fiam, csak hogy élsz! Miért nem irtál régen gyermekem!?

— Hirtelen jött a baj anyám, felelt min- dig lassan, most nagyon gyenge vagyok, elfu- ladok, majd megint beszélék; hát anyám hogy volt otthon?

— Jól fiam, ah istenem, én velem más is van ám itt! Hogy elfeledtem! Kedves, jó báró most már jőjön be!

— Hát ki van itt még anyám? — kérdé élénken Jenő s szeméi fényben usztak.

— Én vagyok itt kedves Jenőm, jó szom- szédunkat én is megakartam látni!

— Báró ur!! — rebegé Jenő, s halvány fehér arcán lázas pirült, — mily meglepetés ez istenem!

— Igen én vagyok Jenő, eljöttem én is, hogy megláthassam, épen utban voltam. ön anyja beszélte nekem ez esetet a gőzösnő!

Tele van ez az alak temperamentummal, élet- tel, a szilajság és gyöngéd érzelmek váltakoz- nak benne; leg többet tesz, beszél és mozog az egész darabban. Margó Czélia pedig — ta- lán éppen azért, mert első népszimnű kísér- lete volt — élettelen, hogy úgy mondjuk. fé- lény volt alakításában és mi tőrés-tagadás benne, a bokor ugró szoknya és a viganó sem tette őt igazi paraszt leánnyá. Maradjon ő az operetténel, amely téren ő egyik gyöngye szin- házunknak s igen kevesed magával áll a vi- déken. — Hogy azonban énekrészei ki- tűnőek voltak, azt mondanunk sem kell. A „Lehullott a...” kezdetű dal előadása mégis igen operai volt s a magas hangokoa erő- szakoltság látszott. A tőle várható bravourral adta elő a „Szeretni, szeretni...” dalát s a 3. felvonásbeli nótákat. — Tapsolták és hívták. Hadai (Férke) dalairól és játékaról a legjobbat mondhatjuk; jó volt Lásziné (Sajgóné), Vedress (András), Bogvár (koldus), Zilahi (ifjabb Keszeg), Ellin- ger pedig (Zófi) és nem Menezike, a minek tegnap kereszteltük) oly kedves volt, hogy egyetlen „dicsértessék a Jézus” köszöntése is fölért egész felvonásra való játékkal s úgye sen forgott az egyik menyecske szerepében Szilágyi Etelka; a másikat játszhatta volna Nagy Katica. — A női karban ök és Kocsis Etelka a csinosak, Ábrányi Mari a legügyesebb, Osváth Borcsa jó a komikumban. Őket kell szem elé állítani, a többit elengedjük. A kómikai hatásokat Rónaszéki (Vereb Jankó) és Loesarekné (Pozdorja Sári) aknázták ki pompásan, míg a Keszeg szerepé- vel Bogvárnak kellene megpróbálkoznia; Do- bó kissé fanyaron csinálja. Békési Rózsit ösztintén sajnáltuk, hogy (jóra való naiv és soubrette létere) Boglár Ágnessel kellett kin- lödnia. Valóban nagy hiba ilyen társulatnál, hogy a Boglár Ágneseket Bekéssynek, Lászi- nének a Sajgónékat kell játszania, Vedressnek pedig zengedeznie — Gáspár apót.

Az igazgatóság új diszleteket festet a „Mikádó”-hoz. A festést Gyöngyösi Vik- tor, tehetséges ifju festő végezi, ki jeles mes- terektől sajátította el és a Somogyi társulat- nál is gyakorolta a színházi festést. A „Mi- kádó” diszletek tervrajza szakértők tetszéssel találkozott. Gyöngyösi Viktor (családi néven Tamási) debreczeni fiu s atyja a törvényszék- nél van alkalmazva. Holnap, kedden, Don Cesart ismétlik. Legközelebbi újdonság az „Arany halak” vígjáték lesz, mely a nemzeti színházban nagy tetszéssel adatott. Rónaszéki és Zilahnak lesznek benne ki- tűnő szerepek igen érdekes lesz a „Cor- nevillei harangok” előadása, mely- ben Margó Czélia Szepolettet, Halmainé Ger- maint, Vedress pedig Gáspár apót fogja ját- szani, melyre régóta készül. Csiky Gergely új népszimnűve, a „Szókölt asszony” jövő vasárnap kerül színré.

A fővárosi lapok (ezek közt kivált a „Fővárosi Lapok”) nagy ritkán hoznak alapos híreket, kivált Debreczenből. Legújabbban azt írja, hogy Margó Czélia a „szorongásig” megtelt zöbter előtt jät-zott. Bár úgy volna! Az se rossz, hogy ugyancsak a „Föv. L.” Foltényinét, kinek tervben levő bucsu- fölépítéről ir „veterán kómikának” nevezi. Az érdemes művésznő tudvalevőleg volt szende színésznő, aztán hősnő és drámai anya, utóljára „kedélyes anya” — de kómika

Hogy ne jönnék el én is önt meglátni? Hála istennek hogy el! — s mindkét kezét meg- fogta a betegnek s édes mosolylyal, atyailag nezte őt.

— Istenemre, hisz ma Pünkösöd napja van, azt mondják itt és most a báró uréknál sok pesti vendégnek kell lenni; a báró ur még is itt van nálam!

— Igen itt vagyok, a pesti vendégek mulatnak otthon!

— Ah istenem, oly boldog a ki egész- séges és vidám... a báró ur családja egészséges?

— Mind egészségesek vagyunk!

— Leona urhölgy... talán már meny- asszony is? — Sőhajta és nehéz verejték- cseppek gyöngyöztek homlokán.

— Nem akar ő menyasszony lenni ked- ves szomszéd ur! Leona szereti a szabadságot!

— Az áldott lélek, mint sirt velem, hogy vigasztalt!

— Mikor anyám, mikor és hol?! — kér- dé erősen Jenő, s görcsösen szoritá meg anya kezét.

A báró figyelt: meg volt lepve. — Most untunkban édes fiam, hisz együtt utaztunk!

— Együtt... utaztak... Leona itt van... ah merő képzelet! Istenem! — S ke- zét összekulcsolva mellére szoritá — Ne mondjanak ilyet, mert az öröm megöl!

— Leanyom nem szeretett Pünkösdre otthon maradni, eljött velem egy kis kéjta- zásra; ön kedves anyjának fájlalmában mi is részt vettünk, s ide kísérték!

— És hol van Leona? Hol van?

— A vendéglőben! — felelt a báró — már sietnem kell hozzá, ön felől hirt vinni!

— És nincs kísérője valaki? — kérdé élénken.

— Az öreg Tamás, a hü cesel! — felelt a báró.

— Ah én mást értek báró ur, gróf Telleki... — Otthon mulattatja a bárónét, meg a

soha. Ugyan ki írja ezt a sok alaptalanságot a „Föv. L.”-nak?

Nem érdektelen a szegedi lapokban vi- vott kakas vidal sem. A „Szegedi Híradó” pártfogolja Aradi Gerőt, a „Szegedi Napló” pedig szigoruan itéli. Már csaknem párbajra keltek a szerkesztő urak, mert a „Szegedi Napló” olyas valamit irt, hogy a „Szegedi Híradó” semmi hiányt sem lát a színházban, a ki pedig nem lát, annak nincs szemé, a kinek nincs szemé, az — szemtelen. — A nagyon is kielezett polemia aztán a „Sz. N.” részéről adott magyarázatokkal vég- ződött, Aradi pedig elvette a „Sz. N.” — sza- badjegyét. A „Sz. N.” pedig azt találta ki, hogy minden az Aradi társulatról irt kedve- zőtlet bíralat után közli más városbeli lapok- nak, saját színtársulatokról szóló elismerő bí- ralatait.

Igy közölte „Három primadonna” cz. alatt a mi Margórol, Halmainérol és Ellinger Ilonáról szóló sorainkat, a mire a „Sz. Hir- adó” azzal duplázott vissza, hogy a „Bagladi herczegnő”-ról szóló kedvezőtlen bíralatunkat adta ki. — Annyi tény, hogy a „Szegedi Nap- ló”-nak van igaza, mert az Aradi Gerő szin- tarsulata (több jóra való erőt vagy sikerültebb drámai előadást leszámitva) nyomába sem lep- het sem a debreczeni, sem az aradi színtársulatnak, s ha a „Sz. H.” Margót Or- leyvel teszi párhuzamba, ez izlés dolga, ha pedig a Margó és Hadainé játéka csásorlja, ez arra mutat, hogy e téren tett nagy haladá- sukról tudomást nem vett.

Karczay Vilmos, itt lakó hírlapírótól írá- met „A hitves” cz. 4 felv. társadalmi drá- má fogadott el a nemzeti színház, dráma bí- ráló bizottsága, B. Bajza Lenkétől pedig „Edith” cz. drámát. Miután ugyane bizottság uta- sította egyszer vissza Jóka i Mór „Keressd a szived” című drámáját, ez annál nagyobb megiszteltetés a szerzőkre nézve.

A színház előtt Turai Farkas két csinos hirdetésit padot helyezett el. Hálásak érte a színésznők és az — udvarlók, a kik máskülönbben alldogálva lesnek a délelőtti próba végét.

Jófele derecskei hagymát visz egy paraszt legény. Egy fonatot leejt, éppen a színház előtt, Vedress Gyula szépen fölemeli és visszatesszi a legény vállára.

— Valjón milyen minőségben követte el ezt az udvariasságot, találgatják a pályá- társak?

— Mint kereszttyén — tehát jó szívből, jegyzé meg Loesarekné.

— Ha azonban zsidó volna — véli Zsüli — akkor a hagyma iránti ellenállhatlan ro- konszenvből nem hagyta porban fetrengeni a hagymát!

— Azért is színészi minőségben emeltem fel, vig közbé Vedress, a tettes; hátha feldobják a szinpadra legközelebb, a mikor a „Corne- villei harangok”-ban én éneklek — Gáspár apót!

... Főlemelhetne volna különben a hagy- mást szerelmes-szenpontból is. Ezt a vonatko- zást azonban nem érti más, mint a ki a Deák Ferencz adomákat ismeri!

Arról volt szó a foyerben, hogy mért

többit, éppen azért kerüljük mi az otthoni Pünkösödöt.

— De a báró ur tovább utazand innen?

— Néhány napig itt időzünk, nem levén egyéb célja utazásunknak mint egy kedves beteget meglátni, ki már gyógyulóban van!

— És ki az a beteg?

— Az is Mehádiában feküdt, egy roko- nunk, de már az utban megtudtam, hogy on- nan elvitték, mert jobban van!

— És én itt fekszem... Meg nem látatom Leona urhölgyet?... — Sohajtá fájdalmasan Jenő.

— Én megfogom kérni, hogy tekintsen meg téged jó gyermekem! Eljön tudom, ha a báró ur megengedi.

— Oh, mi boldog leszek! — rebegé Je- nő s mosolygott.

XVIII.

— Ó él, Leona! — ezzel lépett be leá- nyához a báró, hanem a deli szép férfi csak egy árnyékká változott. Megfogsz ijedni látá- sára Leona, pedig látni óhajt téged!

— Megnézem őt, apám, ugye lehet, hogy még megfog halni, s mindig vádolnám magam, ha meg nem látogatnám!

— Ugy van, felelt az apa. — Légy meg- nyugodva azonban, ő valamint anyja sem tud- ják, hogy csupán ő érte jöttünk ide.

— És ha tudná is jó atyám, nem én utasítam e el? S e miatt esett betegségbe!

— Még is szeretem, ha Jenő nem tudja, legalább anyja miatt, kit még nem ismerünk! Vedd fel kalapod, fátjó od jőjj!

Leona félve, remegve, majd sápadva majd eltűzsedve követé atyját.

Jenő az alatt felült ágyában, anyja kö- rül támogatta vánkossokkal; epedve, nyugtala- nul várta, hogy nyilik e már az ajtó? Orvosa inté, hogy a heves rázkódások ártanak. mérsékelje örömet s így majd nem sokára felgyógyuland, s boldoggá tehetendi aráját s önmagát.

(Folyt. köv.)

MOLL SEIDLITZ POR

Tavaszi gyógyítás.

Nyári gyógyítás.

Őszi gyógyítás.

Téli gyógyítás.

Csak akkor valódi, ha minden dobozon a gyár-jegy egy sas és MOLL A. sokszorosított czéje látható.

Gyors gyógyhatás makacs gyomor- és altestbajok, gyomorgörccs, nyálk, gyomorégés, májbajok, vértelenség, aranyér és a legkülönfélébb női betegségeknek. Egy eredeti doboz használati utasítással 1 ft.

Raktárak az ország minden nevezetesebb gyógyszer-táráiban.

MOLL A. gyógyszerész cs. kir. udvari szállító, Bécs, Stadt, Tuchlauben 9.

Szétküldés naponta utánvét mellett. 2 doboznál kevesebb nem küldetik.

Elismerés MOLL A. urhoz Bécsben.

Ülő foglalkozásomnál az ön Moll-féle Seidlitzporai igen jó hatást gyakorolnak; ismerem ezt egyszer s mindenkorra és szívvelyesen „Isten fizesse meg”-et mondom érte; ezek a gyomrot jóvá és sőt könnyűvé teszik.

Tisztelettel
Steinko Ján. F. lelkész Honnetschlag-ban.

MOLL-FÉLE FRANCIA BORSZESZ ÉS SÓ

Csak akkor valódi, ha minden üveg MOLL A. védjegyét és aláírást viseli.

Bedörzsölésül sikeres használati utasítással 80 kr. o. é.

Raktárak az ország minden nevezetes gyógyszer-tárán és anyag kereskedésében.

MOLL A. gyógyszerész cs. kir. udvari szállító Bécs, Stadt, Tuchlauben 9.

Szétküldés naponta utánvéttel. Két üvegnél kevesebb nem küldetik.

Elismerés MOLL A. gyógyszerész urhoz Bécs.

Kitűnő Moll féle francia borszesz és sója vidéken nagyszerűen működik. Küldjön nekem 50 üveggel, mivel az emberiség segítségére készletet óhajtok tartani magamnál.

Mély tisztelettel
Hornof, lelkész Micholup-ban

Raktárak Debreczenben: Gölt Nándor, Dr. Rotschnek V. Emil, Tamássy Károly gyógyszer-táráiban, Geréti Fülöp és Szepesy Antal kereskedőknél.

MAGYAR IPAR.

Van szerencsénk úgy a helybeli n. é. közönségnek, valamint a tek. megyei-, városi-, községi hatóságok és egyéb testületek becses tudomására hozni, miszerint sikerült a hazai gyapjuszövet iparban a legmagasabb fokot elérni

„BRASSÓI”

hires készítményeknek, melyek finomság, tartósság és izlés tekintetében minden ehez hasonlómű külföldi gyártmányokat felülmúlják — úgy a helybeli piacra, mint ennek vidékére egy

kizárólagos FŐRAKTÁRT

megnyerni.

Raktárunkat ezen gyártmányoknak legújabb divatú és legtisztább gyapjuból készült szövetekkel, valódi színű és tartós egyenruházati posztókkal, melyek a m. k. honvédségi ruházatok előállításánál is előnyben részesítettnek — dúsán felszereltük és miután főcélünk a hazai ipar előmozdítását képezi — kérjük ebbeli törekvésünket nagybecsű támogatásuk által méltányolni és esetleges szükségleteiknek beszerzését nálunk eszközölni.

Kiváló tisztelettel
BIEDERMANN E. és FIA.

BRASSÓI GYÁRTMÁNYOK.

Legújabb divatú tisztább gyapjuból készült szövetek.

Mindenféle egyenruházati szállításokra legalkalmásabb valódi színű posztóanyagok.

KÖNYV- és KÖNYOMDAI-MUNKÁK FELVÁLLALTATNAK.

KUTASI IMRE

KÖNYV- és KÖNYOMDÁJA

Debreczenben, Főpiacz Sz. Nagy Károly ház.

Ajánlja magát mindenféle

KITÜNTETÉS
SZEGED
érdem éremmel
1876.

KITÜNTETÉS
SZEKES-FEHÉRVAR
ezüstérem 1879.

KÖNYV- és KÖNYOMDAI MUNKÁK

gyors és pontos elkészítésére;

elvéllal; tankönyveket, hirlapokat és folyóiratokat minden nyelven,
ét- bor- és árlapokat; díszműveket

arany- ezüst és színnyomatban; a törvénykezéshez megkívántató

*** ROVATOZOTT IVEKET; ***

díszes egybekelési- és látogató-jegyeket.

Szóval a nyomdászathoz tartozó megrendelések gyorsan és hibánélkül, a legjutányosabb árban eszközöltetnek.

A papir gyári árban számíttatik.

HIRDETÉSEKET a kiadásomban hetenkiut ötször megjelenő „DEBRECZEN” cz. hirlapban legolcsóbban számítva közléteszek.

KUTASI IMRE könyv- és könyvnyomda tulajdonos.

KITÜNTETÉS
LONDON.

Diszoklevéllel
1871 ben

DEBRECZENBEN, Főpiacz SZ. NAGY KÁROLY ház.